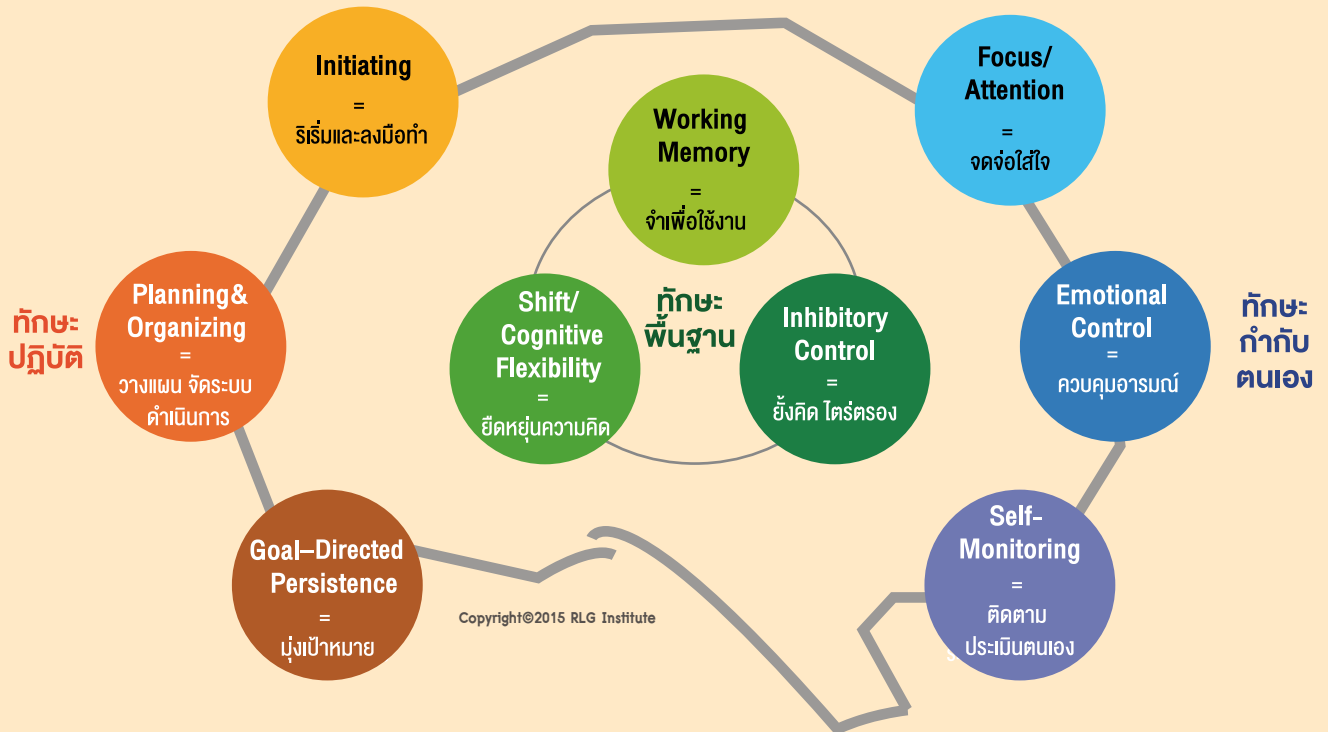

EF Guideline

เครื่องมือวิเคราะห์เพื่อออกแบบ

“การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะสมอง EF”

สำหรับครูปฐมวัย

Executive Functions (EF)

ทักษะสมองเพื่อจัดการชีวิตให้สำเร็จ

คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น แก้ปัญหาเป็น อยู่กับคนอื่นเป็น มีความสุขเป็น

คณะทำงาน

วิชาการ • ผศ.ดร.ปนัดดา เศรษฐบุตร • อ.ธิดา พิทักษ์สินสุข • อ.กรรทอง บุญประคอง • ดร.ปิยวลี เศรษฐบุตร • สุภาวดี หาญเมธี • ผศ.วิยาภรณ์ อุดมระติ
ที่ปรึกษา • รศ.ดร.พัชรี ผลโยธิน • ดร.วรรณาท รักสกุลไทย **คณะทำงาน** • ธนรร หาดวารโยธิน • ภาวนา อร่ามฤทธิ **ออกแบบศิลปกรรม** • ฉัตรทิพย์ โล่ห์จรัสศิริ • สุธินันท์ เขยโต

ขอขอบคุณ

ผู้บริหารพื้นที่วิจัย • ดร. ศิริโชค พิพัฒน์เสถียรกุล • อาจารย์วรรณชัย เหล่าทรัพย์ • นพ. สมบูรณ์ จิระวัฒนาสมบูรณ์ • อาจารย์ยุพิน ศรีชาติ
• นายกอบค.กะไหล วิชัย ไตรรัตน์ • ดร.อัญจลา จารุมิลินท • อาจารย์ภูวฤทธิ์ ภูวภิรมย์ขวัญ • อาจารย์เกศินี วัฒนสมบัติ **ทีมนักวิจัย** • ดร. พิชชาดา สุทธิแป้น
• อภิรักษ์ ตามแก้ง • ฉันทนัน อาซัน • ปุณณาสา อิ่มตะคุ • สุทธิรัตน์ เพิ่มทรัพย์หิรัญ • ไพลิน วิญญูกุล • วราลัญช์ โพธยานุกุล • เมธาวิ เมฆบวร

สงวนลิขสิทธิ์ Copyright©2018 RLG Institute :

กรณีนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ต้องได้รับอนุญาตอย่างเป็นทางการจากเจ้าของลิขสิทธิ์
ไม่อนุญาตให้ลอกเลียนแบบส่วนใดส่วนหนึ่งของ EF Guideline นี้ รวมทั้งการจัดเก็บ ถ่ายทอด ไม่ว่า รูปแบบหรือวิธีการใดๆ
ในกระบวนการทางอิเล็กทรอนิกส์ การถ่ายภาพ การบันทึก หรือวิธีการใดๆ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์

EF Guideline

เครื่องมือวิเคราะห์เพื่อออกแบบ

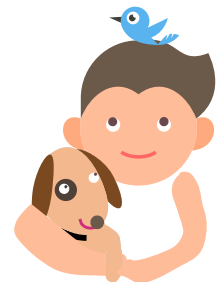
“การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะสมอง EF” สำหรับครูปฐมวัย

การจัดการเรียนรู้ในเอกสารชุดนี้จะช่วยให้ครูนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก โดยครอบคลุมการวางเป้าหมาย การจัดกิจกรรม และการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะสมอง EF ให้เป็นไปอย่างราบรื่น บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

การออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะสมอง EF ต้องคำนึงถึงหลัก 3 ประการ ดังนี้

1. เด็กต้องมีความสุข และมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง บุคคล และสิ่งรอบตัว

การที่เด็กมีความสุข รู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย ได้รับความรัก และได้รับการตอบสนอง ความต้องการอย่างเหมาะสม จะเป็นฐานสำคัญที่จะทำให้เด็กมีจิตใจมั่นคง มีแรงจูงใจ ภายใน และมีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ความสุขและทัศนคติที่ดีนี้ เริ่มต้นจากบ้าน และโรงเรียนก็ทำหน้าที่เชื่อมต่อ นำพาเด็กจากบ้านสู่สังคมที่กว้างขึ้น โรงเรียนจึงต้องทำให้เด็กเชื่อว่าโลกนี้น่าอยู่ มีจิตใจที่มั่นคง รู้สึกดีต่อตนเอง พร้อมทั้งจะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น สิ่งเหล่านี้จะเอื้อต่อการพัฒนาทักษะสมอง EF ทำให้เด็กมีความสุขกับการเรียนรู้และเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การจัดการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับพัฒนาการและธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก

การจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงพัฒนาการของเด็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาอย่างรอบด้าน สมดุล เต็มตามศักยภาพ แต่หากครูตั้งเป้าหมายต่ำกว่าพัฒนาการของเด็ก จะทำให้เด็กพัฒนาได้น้อย ขาดความกระตือรือร้นและแรงจูงใจ ในทางตรงข้าม หากตั้งเป้าหมายสูงกว่าพัฒนาการของเด็ก เด็กจะเครียด ไม่ประสบความสำเร็จ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกท้อถอย มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อตนเองและการเรียนรู้

การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ดังนี้

- เด็กได้เรียนรู้ผ่านบูรณาการประสาทสัมผัส Sensory Integration ทั้ง 7 (มองเห็น/ได้ยิน/ สัมผัส/ ตมกลิ่น/ ลิ้มรส + การใช้กล้ามเนื้อ เอ็น ข้อต่อ / การทรงตัว)
- เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ผ่านการเล่นและลงมือทำ
- เด็กได้เรียนรู้จากการเห็นแบบอย่าง
- เด็กได้เรียนรู้จากรูปธรรมสู่นามธรรม
- เด็กได้เรียนรู้จากการทำซ้ำ เรียนรู้จากง่ายไปยาก
- เด็กได้เรียนรู้จากครู เพื่อน และสภาพแวดล้อม
- เด็กได้เรียนรู้จากการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ในอดีตกับประสบการณ์ใหม่
- เด็กเรียนรู้ได้ดีในสถานการณ์ที่เด็กรู้สึกมีความสุข สนุก ทำหาย ต้องการ คำตอบ ต้องการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง
- การเรียนรู้ของเด็กในลักษณะแบบบูรณาการ จะทำให้เด็กสามารถเข้าใจ จดจำ เห็นความสัมพันธ์ การเชื่อมโยงเหตุและผลได้ดีกว่าการเรียนรู้แบบแยกส่วน

3. การจัดการเรียนรู้ต้องมีความหมายและมีคุณค่าต่อตัวเด็ก

การเรียนรู้สำหรับเด็กนั้น ควรมุ่งให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่าต่อตัวเด็ก เพราะเด็กจะสามารถคิดเชื่อมโยง นำไปใช้ และต่อยอดสิ่งที่เรียนรู้ได้อย่างแท้จริง ความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ล้วนมาจากแรงจูงใจภายใน ไม่ใช่เป็นการเรียนเพื่อจำอย่างไม่เห็นความเชื่อมโยงกับชีวิต ไม่ใช่การเรียนเพื่อสอบหรือทำแบบฝึก แบบทดสอบ หากเป็นเช่นนั้นก็จะทำให้เวลาอันมีค่าของช่วงปฐมวัยผ่านพ้นไปอย่างน่าเสียดาย ดังนั้น การออกแบบการเรียนรู้ ครูต้องเอาเด็กเป็นตัวตั้ง สังเกต พูดคุย ชวนกันตั้งคำถาม เพื่อหาคำตอบในสิ่งที่สงสัย ในสิ่งที่อยากรู้ ในสิ่งที่ต้องการนำไปแก้ปัญหา หรือสร้างสรรค์ต่อยอดจากสิ่งที่มีอยู่ การออกแบบการเรียนรู้จึงเริ่มจากผู้เรียนมากกว่าอะไรคือสิ่งที่เด็กเรียนรู้แล้ว และสิ่งที่เด็กอยากเรียนรู้

เป็นการเชื่อมโยงจากสิ่งที่ได้รู้แล้วจากประสบการณ์เดิม เชื่อมโยงสู่สิ่งที่ต้องการเรียนรู้ใหม่ จากนั้นจึงถึงส่วนสุดท้ายคือ อะไรคือสิ่งที่ครูคิดว่าเด็กควรเรียนรู้

องค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ส่วน
ด้วยกัน คือ

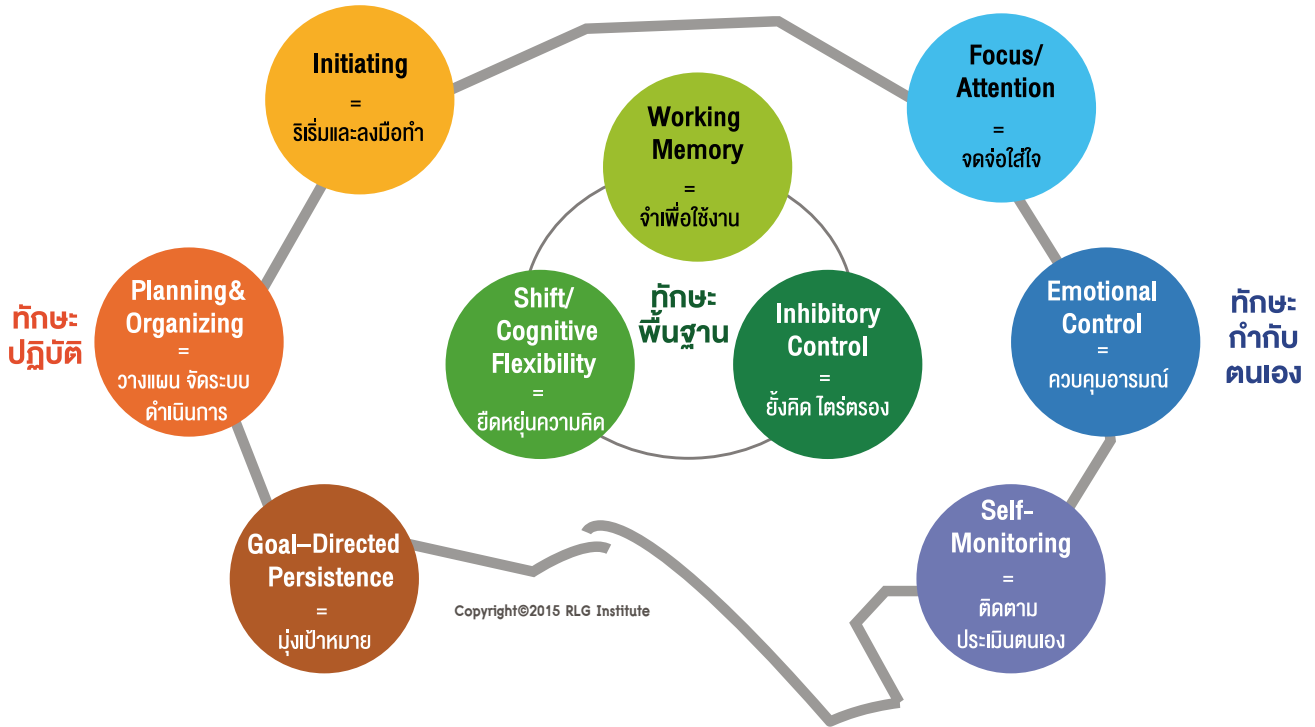
ทั้งสามส่วนนี้ได้นำเสนอไว้ใน EF Guideline ในหน้าถัดไป ทั้งนี้เพื่อให้การออกแบบการเรียนรู้ของครูมีความครบถ้วน และครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้การออกแบบการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์

EF Guideline ชุดนี้ เป็นเพียงแนวทางให้ครูนำไปใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะสมอง EF โดยครูอาจจะนำ EF Guideline มาจัดทำแผนการจัดการประสบการณ์โดยตรง หรือนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการเข้ากับแผนการจัดการประสบการณ์ที่เคยใช้อยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นก็ได้

EF Guideline

เครื่องมือวิเคราะห์เพื่อออกแบบ

“การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะสมอง EF”
สำหรับครูปฐมวัย

Executive Functions (EF)

ทักษะสมองเพื่อจัดการชีวิตให้สำเร็จ

คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น แก้ปัญหาเป็น อยู่กับคนอื่นเป็น มีความสุขเป็น

กิจกรรม .....

ระดับชั้น / ช่วงวัย ..... เวลา (นาที) .....

ส่วนที่ 1 : เป้าหมาย (เลือกได้มากกว่า 1 ตัวเลือก)

1

จุดมุ่งหมาย

(เลือกเฉพาะ
ที่ครูตั้งใจที่จะให้เกิดขึ้น
ในเด็ก)

- เพื่อสร้างเจตคติ (Attitude) _____
  - ต่อตนเอง
  - ต่อผู้อื่น
  - ต่อสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ
  - ต่อการเรียนรู้
- เพื่อให้ได้เนื้อหาความรู้ (Knowledge) _____
- เพื่อให้ได้ทักษะ (Skill) _____
- เพื่อให้นำไปปฏิบัติได้ (Action) _____
- เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอด (Concept) _____

2

ความคิดหลักในการออกแบบ (ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ระบุ)

- ให้เด็กเรียนรู้ _____
- ผ่านกิจกรรม _____

3

มุ่งสร้างเสริม EF ในด้าน

โดยให้เด็กได้รับการพัฒนา EF ผ่านโอกาสต่างๆ ดังนี้

☐ ได้คิด ได้สงสัย ได้สังเกต	☐ ได้เรียนรู้ผ่านกิจวัตรประจำวัน	☐ ได้ฝึกการจดจ่อใส่ใจ
☐ ได้เลือก ตัดสินใจ วางแผน	☐ ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ	☐ ได้ลองฝึกลองดู
☐ ได้ลงมือทำ	☐ ได้เรียนรู้ผ่านการบูรณาการประสาทสัมผัสทั้งห้า	☐ ได้เรียนรู้ผ่านการเล่น
☐ ได้แสดงความคิดเห็น	☐ รวมทั้งระบบเอ็นเอชซีและระบบการทรงตัว	☐ ได้แก้ปัญหา
☐ และวิเคราะห์ผลการทำงานของตนเอง	☐ ได้ฝึกทักษะด้านอารมณ์และสังคม ; เข้าใจตนเองและผู้อื่น	☐ ได้รับแรงบันดาลใจ
	☐ จัดการอารมณ์ตนเองและความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้	☐ อื่นๆ (ถ้ามี)

4

พัฒนาการ 4 ด้าน

- ร่างกาย
- อารมณ์-จิตใจ
- สังคม
- สติปัญญา

5

พฤติกรรมเด็กที่คาดหวัง (Expected Behavior)

ส่วนที่ 2 : กิจกรรม

6 ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เดิมของเด็กที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในเรื่องนี้เป็นอย่างไรบ้าง

---

7 ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ใหม่/ ความท้าทายที่ต้องการให้เกิดในกิจกรรม เป็นอย่างไร

---

8 ขั้นตอน /กระบวนการ

1.

แต่ละขั้นตอน/กระบวนการได้จุดเน้น EF ด้านใด

2.

แต่ละขั้นตอน/กระบวนการได้จุดเน้น EF ด้านใด

3.

แต่ละขั้นตอน/กระบวนการได้จุดเน้น EF ด้านใด

4.

แต่ละขั้นตอน/กระบวนการได้จุดเน้น EF ด้านใด

9 วัตถุประสงค์ของแต่ละขั้นตอน /กระบวนการ

10 สื่อ/อุปกรณ์

สำหรับครู

สำหรับเด็ก

11

การจัด
สภาพแวดล้อม
ที่ส่งผลต่อ
การพัฒนา
ทักษะสมอง EF

11.1 การจัดสภาพแวดล้อมทางกาย

- การบูรณาการประสาทความรู้สึกล-SI / ความปลอดภัย / ความเสี่ยง / ความสะอาดถูกสุขอนามัย / ความมีระเบียบ / เอื้อต่อการช่วยตัวเองและการใช้งาน

11.2 การจัดสภาพแวดล้อมทางความคิด

- กระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ / การสำรวจ / เอื้อต่อการสะท้อนความคิด

11.3 การจัดสภาพแวดล้อมทางจิตใจ อารมณ์และสังคม

- ความอบอุ่นปลอดภัยด้านจิตใจ _____
- บรรยากาศสงบ-ผ่อนคลาย _____
- ความรู้สึกเป็นสมาชิกของกลุ่ม _____

ส่วนที่ 3 : บันทึกหลังการจัดประสบการณ์

12 การจัดประสบการณ์ของครูตามขั้นตอน/ กระบวนการในข้อ 8 เป็นอย่างไร ได้ผลตามเป้าหมายหรือไม่ เพราะเหตุใด _____

---

13 การจัดประสบการณ์ของครูตามขั้นตอน/ กระบวนการในข้อ 8 มีอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด _____

---

14 จะดีกว่านี้ถ้า _____

---

15 คุณครูได้เรียนรู้อะไรบ้างในการจัดประสบการณ์ครั้งนี้ _____

---

16 แผนการจัดประสบการณ์ครั้งต่อไปควรเป็นเช่นไร เพื่อให้เด็กๆ ได้ต่อยอดพัฒนาการจากครั้งนี้ _____

ข้อเสนอแนะ : การจัดประสบการณ์นี้จะได้ผลดียิ่งขึ้นถ้าอยู่ในกระบวนการ PLC

คำอธิบายเครื่องมือวิเคราะห์เพื่อออกแบบ “การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะสมอง EF” สำหรับครูปฐมวัย (EF Guideline)

เครื่องมือวิเคราะห์เพื่อออกแบบการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะสมอง EF (EF Guideline) มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยครูปฐมวัยที่ตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทครูต่อการส่งเสริมพัฒนาการทักษะสมอง EF ในการวางแผนการจัดกิจกรรม สื่อ วิธีการ สิ่งแวดล้อม และบรรยากาศ ที่สร้างเสริมประสบการณ์การใช้ทักษะสมอง EF ในการเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมและการดำเนินชีวิตประจำวัน

EF Guideline แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ เป้าหมาย กิจกรรม และบันทึกหลังการจัดประสบการณ์ ซึ่งจะได้อธิบายเพื่อทำความเข้าใจไปที่ละส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 : เป้าหมาย

เป้าหมาย มีส่วนสำคัญมาก เพราะเป็นจุดประสงค์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับเด็ก หลังจากที่ได้ดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กตามขั้นตอนจนจบแผนการจัดประสบการณ์ ในที่นี้ได้ระบุเป้าหมายไว้ 5 ข้อด้วยกัน (ดู EF Guideline ประกอบ)

ข้อ 1 จุดมุ่งหมายที่ครูตั้งใจจะให้เกิดขึ้นในเด็ก

ครูต้องชัดเจนว่าในแผนการจัดประสบการณ์นั้น ต้องการให้การเรียนรู้ของเด็กเป็นอย่างไร อาจมีมากกว่าหนึ่งจุดมุ่งหมายในแผนการสอนแต่ละแผน จุดมุ่งหมายได้แก่

- เพื่อสร้างเจตคติ (Attitude) นิสัย ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมที่ดี ที่ต้องการปลูกฝังให้เด็กแสดงออกต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ และต่อการเรียนรู้ เช่น นิสัยการรักความสะอาด รักสุขภาพตนเอง

- เพื่อให้ได้เนื้อหาความรู้ (Knowledge) เนื้อหาจำเป็น/สำคัญที่ต้องการให้เด็กได้เรียนรู้โดยการนำความรู้เดิมหรือประสบการณ์ในอดีตมาใช้เพื่อทำความเข้าใจ เช่น เชื้อโรคและความสกปรกส่งผลเสียต่อร่างกาย ผักและผลไม้เป็นอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ควรรับประทานทุกวัน ขั้นตอนการล้างมือที่ถูกต้อง
- เพื่อให้ได้ทักษะ (Skill) ความสามารถที่เด็กจำเป็นต้องมีเพื่อความสำเร็จในการเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การพัฒนาตนเอง และการดำรงชีวิต เช่น ทักษะการล้างมือตามขั้นตอนจนสะอาด ทักษะในการร้อยลูกปัด เพื่อให้มีมือ-ตาทำงานสัมพันธ์กัน
- เพื่อให้นำไปปฏิบัติได้ (Action) พฤติกรรมที่ต้องการให้เด็กปฏิบัติด้วยความเข้าใจอย่างถูกต้อง/เป็นไปตามลำดับขั้นตอน สามารถสาธิตหรือปฏิบัติได้จากสิ่งที่ได้เรียนรู้มาจากความรู้ความคิดรวบยอด ทักษะและทัศนคติ เช่น สอนให้ล้างมือตามขั้นตอนจนสะอาดทุกครั้งก่อนรับประทานอาหาร
- เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอด (Concept) แนวความคิดสำคัญในแต่ละสาระหรือจากประสบการณ์ที่ต้องการให้เด็กสำรวจเรียนรู้ เพื่อหาความสัมพันธ์และทำความเข้าใจ เช่น ความสะอาด สุขภาพ สิ่งมีชีวิตต่างพึ่งพาอาศัยกัน การเปลี่ยนแปลง

การกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนจะทำให้ครูสามารถจัดกิจกรรมและประเมินผลได้ตรงกับจุดมุ่งหมาย เช่น หากกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กได้ฝึกฝนทักษะและลงมือทำ นั้นย่อมนัยความว่าในการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ ครูจะต้องมีกระบวนการที่นำเด็กไปสู่การลงมือทำ มีขั้นตอนการทำ และให้เด็กทำซ้ำเพื่อฝึกฝนให้เกิดเป็นทักษะ

ข้อที่ 2 ความคิดหลักในการออกแบบ (ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ระบุ)

แนวคิดหลักในการออกแบบกิจกรรม หมายถึง หลักคิดที่ใช้ในการออกแบบในการจัดประสบการณ์ครั้งนี้ให้กับเด็ก เช่น “เด็กเรียนรู้เรื่องการกำกับอารมณ์ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว รัก ผ่านการปั้นดินเหนียว” หรือ “เด็กเรียนรู้ทักษะสมอง EF ด้านการมุ่งเป้าหมายพากเพียรจนสำเร็จ ผ่านกิจกรรมสร้างบ้าน” เป็นต้น

ข้อ 3 สร้างเสริม EF

ในการทำแผนการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะสมอง EF จำเป็นต้องระบุองค์ประกอบของทักษะสมอง EF ทั้ง 9 ด้านไว้ เพื่อให้ครูได้จัดกิจกรรมให้ลงลึกหรือครอบคลุมยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เด็กได้รับโอกาสในการพัฒนาทักษะสมอง EF ในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านให้ได้มากที่สุดและมีประสิทธิภาพ ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งอาจจะครอบคลุมทักษะสมอง EF เพียงบางด้าน แต่ที่น่าสนใจคือ เมื่อครูทำความเข้าใจกับทักษะสมอง EF มากขึ้น ครูจะพบว่าในกิจกรรมที่จัดขึ้นนั้น หากครูปรับบทบาทของตนเองและเพิ่มความลุ่มลึกของกิจกรรมจากกิจกรรมพื้นฐานที่เคยจัดจะกลายเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะสมอง EF ให้กับเด็กได้หลายด้านอย่างไม่น่าเชื่อ (EF ทั้ง 9 ด้าน ได้แก่ การจำเพื่อใช้งาน การยั้งคิดไตร่ตรอง การยืดหยุ่นความคิด การจดจ่อใส่ใจ การควบคุมอารมณ์ การดูแลกำกับตนเอง การริเริ่มและลงมือทำ การวางแผน-จัดระบบ-ดำเนินการ การมุ่งเป้าหมาย)

ทั้งนี้เด็กจะได้รับการพัฒนาทักษะสมอง EF โดยผ่านโอกาสต่างๆ

ข้อ 4 พัฒนาการ 4 ด้าน (ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา)

ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ ครูต้องระบุได้ว่า การออกแบบนั้นเน้นการส่งเสริมพัฒนาการด้านใดเป็นหลัก เช่น การใช้กรรไกรตัดกระดาษตามรอย เน้นพัฒนาการด้านร่างกายในส่วนของกล้ามเนื้อเล็กเป็นหลัก การต่อบล็อกกับเพื่อนเป็นกลุ่มเล็ก ได้พัฒนาการพร้อมกันหลายด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญา อารมณ์-จิตใจ สังคม และร่างกาย กิจกรรมนี้ก็เน้นไปที่พัฒนาการทุกด้านไปพร้อมๆ กัน

ข้อที่ 5 พฤติกรรมเด็กที่คาดหวัง(Expected Behavior)

ครูต้องระบุผลเป็นพฤติกรรมที่คาดหวังว่าจะให้เกิดขึ้นกับเด็ก เพื่อนำไปสู่การประเมินผล เช่น เด็กเล่าถึงผลงานของตนและเชื่อมโยงถึงประสบการณ์ด้านอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวเองได้ หรือ เด็กรู้จักวางแผนและแก้ปัญหาในการสร้างบ้านร่วมกับเพื่อนๆ จนผลงานสำเร็จ

ส่วนที่ 2 : กิจกรรรม

คือส่วนที่ครูลงรายละเอียดถึงเนื้อหา กระบวนการและขั้นตอนการทำกิจกรรมที่จะ
ทำให้การจัดการเรียนการสอนส่งผลให้เด็กเรียนรู้ได้ดีที่สุด

ข้อที่ 6 ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เดิมของเด็กที่เกี่ยวข้องกับการ เรียนรู้ในเรื่องนี้เป็นอย่างไรบ้าง

หมายถึง การสำรวจ อาจด้วยการใช้คำถาม หรือให้เด็กบอกเล่า เพื่อให้ครูทราบว่า
เด็กมีความรู้ หรือประสบการณ์อะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในครั้งนี้ และยังช่วย
ให้เด็กได้ทบทวนความรู้ความเข้าใจเดิมของตน เช่น เด็กมีประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับ
การทดลองและสังเกตการงอกของเมล็ดพืช หรือครูบันทึกประสบการณ์เดิมของเด็ก

ข้อที่ 7 ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ใหม่ / ความท้าทายที่ต้องการให้เกิด ในกิจกรรมนี้เป็นอย่างไร

การออกแบบการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่เพิ่มพูนขึ้นจากการต่อยอด
จากความรู้เดิมเกิดการเรียนรู้ใหม่หรือเกิดมุมมองใหม่ เช่น จากความรู้เดิมในข้อ 6 ครู
อาจจะต่อยอดการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อให้เด็กเห็นปัจจัยที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตของพืช
และสามารถเทียบเคียงกับการเจริญเติบโตของตัวเด็ก ความเหมือน ความต่าง

ข้อที่ 8 ขั้นตอน/ กระบวนการ

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุดกิจกรรม ได้แก่ ขั้นนำเข้าสู่
บทเรียน การดำเนินกิจกรรม สรุป และประเมินผล

ข้อที่ 9 วัตถุประสงค์ของแต่ละขั้นตอน/ กระบวนการ

วัตถุประสงค์ย่อยของแต่ละลำดับขั้นของกระบวนการ การเขียนระบุวัตถุประสงค์
ไว้จะช่วยให้ครูมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการเลือกกิจกรรม และดำเนินกิจกรรมอย่างมี
ประสิทธิภาพในทุกขั้นตอน

ข้อที่ 10 สื่อ / อุปกรณ์

หมายถึง สื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ต้องใช้ในการทำกิจกรรมทั้งของครูและของเด็ก

ข้อที่ 11 การจัดสภาพแวดล้อม

หมายถึง ส่วนที่ชวนครุคาดหวังว่า ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนนี้ ควรมีการจัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศอย่างไรที่เด็กจะเรียนรู้ได้ดีที่สุด

ข้อที่ 11.1 การจัดสภาพแวดล้อมทางกาย

หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทางกาย เช่น การจัดสื่อ อุปกรณ์ เพื่อให้เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก การจัดอุปกรณ์ให้เด็กเดินทรงตัว เพื่อให้เด็กได้พัฒนาการบูรณาการประสาทความรู้สึก (SI) ด้านระบบการทรงตัว เป็นต้น

ข้อที่ 11.2 การจัดสภาพแวดล้อมทางความคิด

หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้เด็กคิด แก้ปัญหา เชิญชวนให้เด็กอยากค้นคว้า สำรวจ ทดลอง เพื่อตอบสนองความสนใจ หรือหาคำตอบในสิ่งที่สงสัย

ข้อที่ 11.3 การจัดสภาพแวดล้อมทางจิตใจ อารมณ์และสังคม

หมายถึง การสร้างสภาพแวดล้อมที่ทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ดังนั้นครูจึงควรคาดหวังว่า พฤติกรรมใดของเด็กที่อาจเกิดขึ้น และเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรม และหาวิธีการป้องกัน หรือเตรียมตัวรับมือหากเกิดขึ้น เช่น การใช้วินัยเชิงบวกในการสื่อสาร และปรับพฤติกรรม

ส่วนที่ 3 : บันทึกหลังการจัดประสบการณ์

หมายถึง การบันทึกเพื่อทบทวนว่าการจัดประสบการณ์ของครูนั้นบรรลุเป้าหมายหรือไม่ มีความราบรื่น หรือมีอุปสรรคอะไรบ้าง เกิดจากสาเหตุใด ครูได้เรียนรู้อะไรบ้างในการจัดประสบการณ์ครั้งนี้ และแผนการจัดประสบการณ์ครั้งต่อไปควรเป็นเช่นไร เพื่อให้เด็กๆ ได้ต่อยอดพัฒนาการ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สำนักสนับสนุนสุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัว (สำนัก 4)

อาคารศูนย์การเรียนรู้สุขภาวะ 99/8 ซอยงามดูพลี แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120

สถาบันอาร์แอลจี (รักลูก เลิร์นนิ่ง กรุ๊ป)

932 ถ.ประชาชื่น แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ 10800 โทร. 0 2913 7555

เว็บไซต์ : www.rlg-ef.com เฟซบุ๊ก : [www.facebook.com/พัฒนาทักษะสมอง EF](https://www.facebook.com/พัฒนาทักษะสมอง_EF)

ร่วมสร้างสรรค์โดย

